

Vereniging voor katholiek
en christelijk onderwijs

**Onderwijs aan vluchtelingenkinderen:
waar knelt het en wat gaat al goed?**

Ledenpeiling Verus
23 september – 3 oktober 2015

Verus
Robbert Jan de Vries
Wouter van den Berg

Oktober 2015

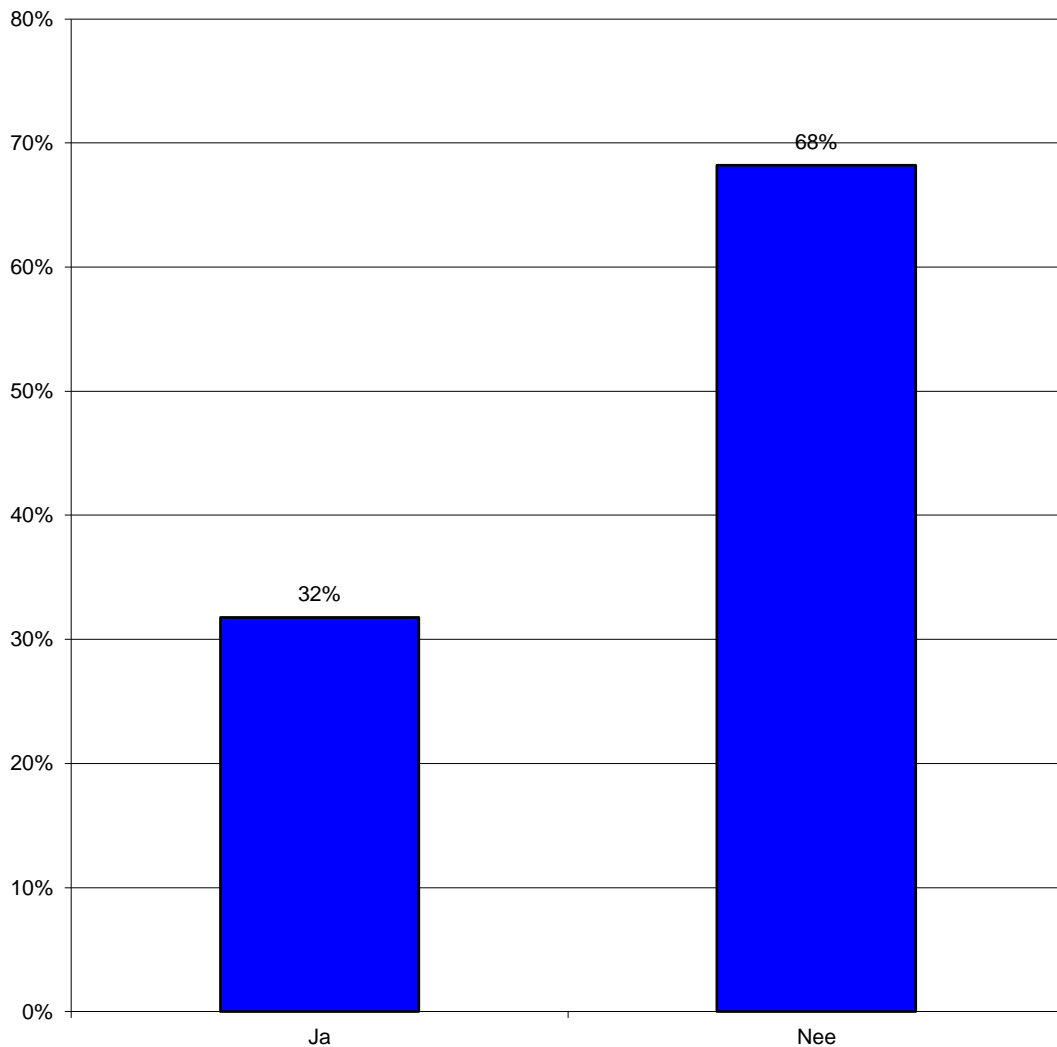
Inleiding

Het aantal vluchtelingen in Nederland neemt snel toe. Verus heeft grote waardering voor scholen die vluchtelingenkinderen opvangen en onderwijs geven. Om hen te ondersteunen wil Verus onder meer goede voorbeelden verzamelen. Onze leden kunnen zo van elkaar leren. Hiertoe is er tussen 23 september en 3 oktober 2015 een ledenpeiling uitgezet. In deze peiling hebben ook gevraagd naar knelpunten waar besturen en scholen tegenaan lopen.

Aan de peiling deden 376 schoolleiders en schoolbestuurders mee. Zij vertegenwoordigen de sectoren po (84%), vo (13%), so (2%) en mbo (1%). Dit document bevat een kort verslag van de resultaten van de peiling.

Vragen

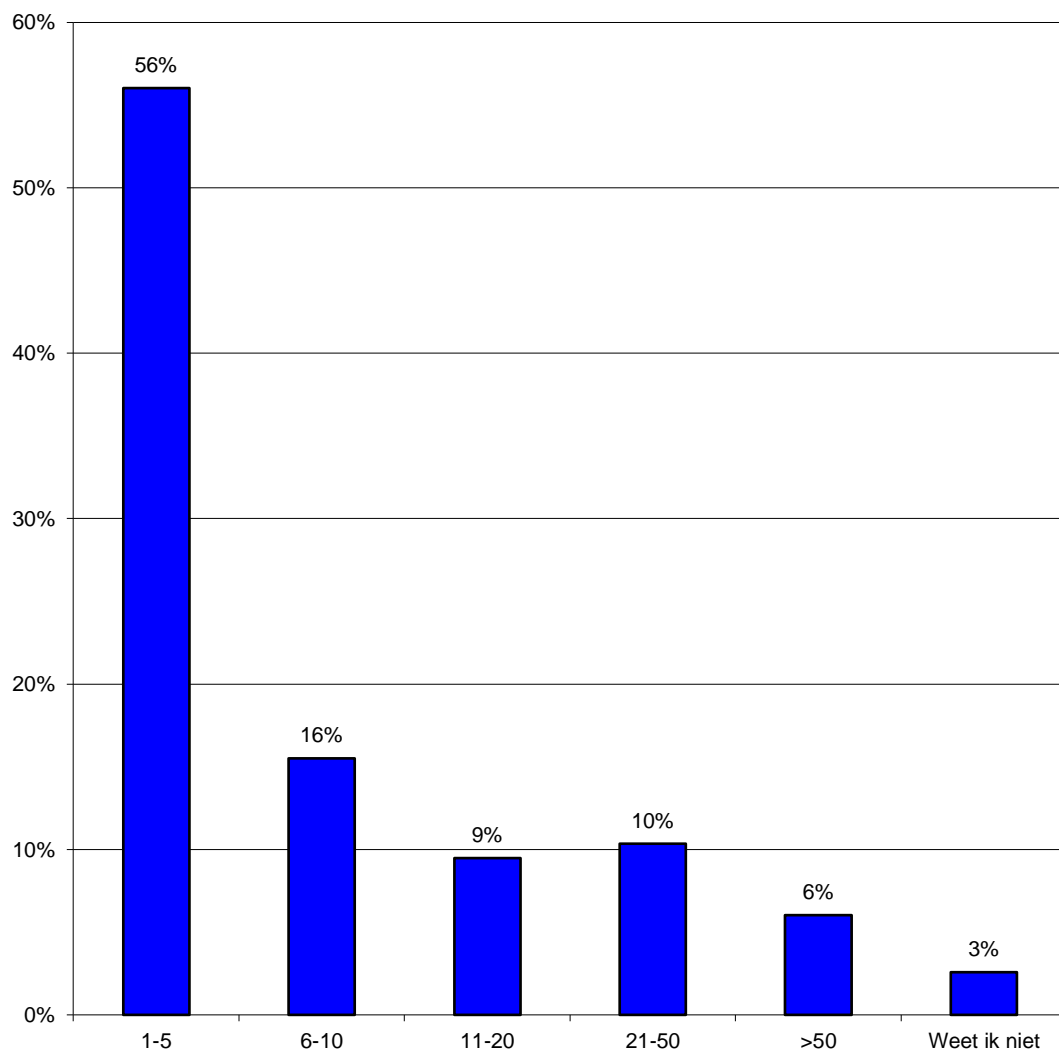
Vraag 1: Het aantal vluchtelingen in Nederland neemt de laatste weken snel toe. Heeft uw school/hebben uw scholen op dit moment te maken met kinderen van deze vluchtelingen?

Ongeveer een derde van de respondenten geeft aan op dit moment te maken te hebben met vluchtelingenkinderen van de instroom van de laatste weken en maanden. Voor een ruime meerderheid van de scholen die hebben gereageerd geldt dit op dit moment nog niet. Een deel hiervan heeft in het verleden al wel te maken gehad met onderwijs aan vluchtelingenkinderen.

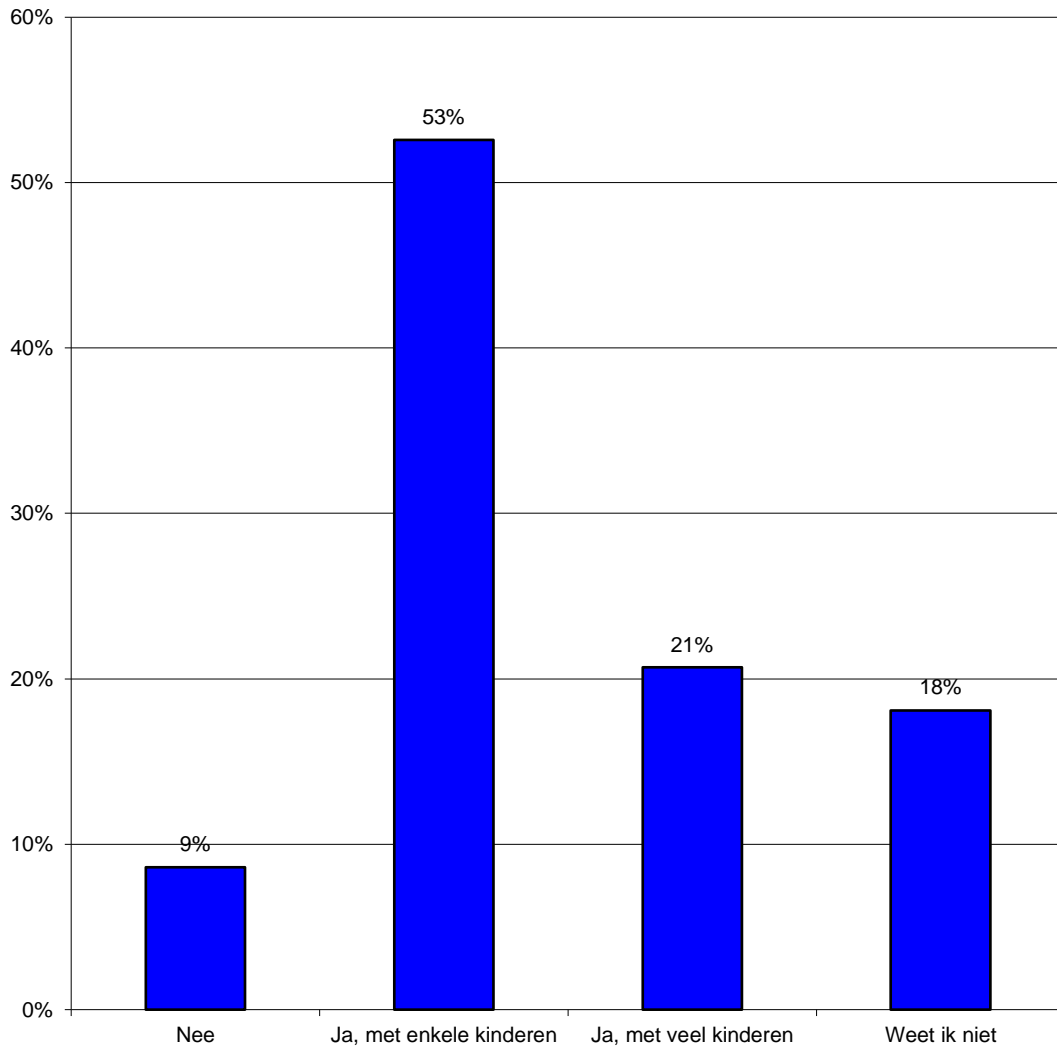
Respondenten die bij deze vraag kozen voor 'nee', gingen direct naar vraag 5.

Vraag 2: Om hoeveel kinderen gaat het?

Van de respondenten die deze vraag hebben beantwoord (116) vangt ruim de helft minder dan zes vluchtelingenkinderen op. De respondenten die meer dan 10 kinderen opvangen beschikken veelal over speciale taal- en/of (internationale) schakelklassen, soms in samenwerking met anderen scholen of besturen. Het komt ook voor dat ze in de buurt van een Asielzoekerscentrum staan.

Vraag 3: Het aantal vluchtelingenkinderen op mijn school/scholen neemt naar verwachting op korte termijn toe

Ruim de helft van de respondenten die deze vraag hebben beantwoord (116) verwacht op korte termijn enkele extra vluchtelingenkinderen te ontvangen. Bij de toelichting die de respondenten konden geven zeggen verschillende respondenten in afwachting te zijn van wat de gemeente gaat doen in het kader van de opvang van vluchtelingen. Een aantal respondenten dat veel extra kinderen verwacht koppelt dat aan de komst van een grote opvanglocatie binnen de gemeentegrenzen.

Vraag 4: Hoe reageren ouders op de komst van vluchtelingenkinderen op uw school/scholen?

In totaal hebben 107 respondenten deze vraag beantwoord. Het merendeel van hen geeft aan dat ouders neutraal of (zeer) positief reageren op de komst van vluchtelingenkinderen naar hun school. Bijvoorbeeld omdat ze al gewend zijn aan vluchtelingenkinderen op school. Op scholen waar positief wordt gereageerd is in een aantal gevallen ook sprake van actieve hulp van ouders. Een klein deel van de respondenten geeft aan dat ouders wisselend of negatief reageren, vooral vanwege de zorg over de vraag of er voldoende aandacht over blijft voor hun eigen kinderen.

Enkele citaten:

“Positief, er wordt geen enkel probleem van gemaakt.”

“.....Het politieke klimaat is fifty-fifty. Op school zal er overigens meer compassie zijn met de kinderen omdat dan de nabijheid en het verhaal van het kind gelden.”

“Geen negatieve reacties mits ze goed op de hoogte gebracht worden over organisatie en beleid.”

“Positief. We hebben eerst de ouders d.m.v. een nieuwsbrief in kennis gesteld van ons voornemen om deze kinderen op te nemen in onze schoolgemeenschap.”

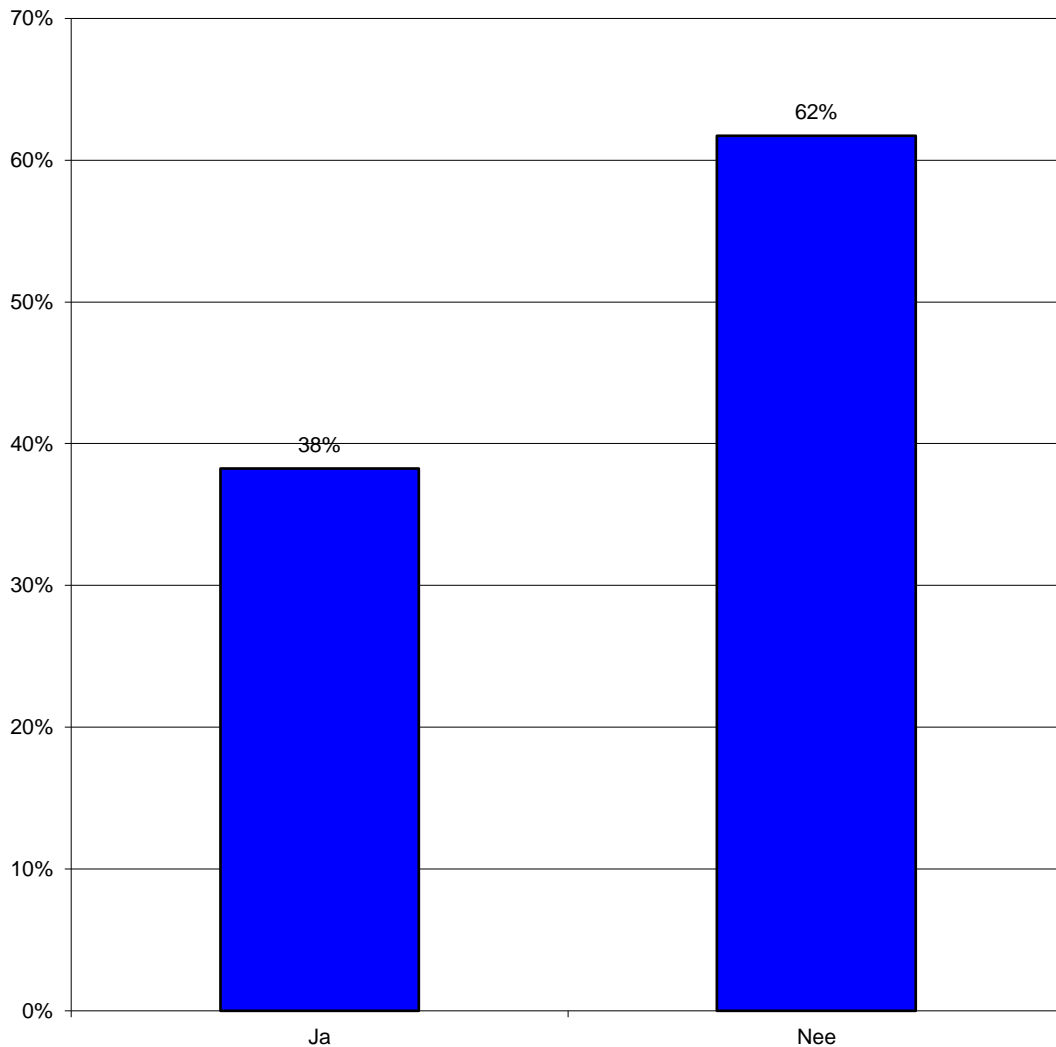
“Positief, maar wel met de vraag hoe we onderwijs gaan geven in grote groepen aan leerlingen die geen Nederlands spreken.”

“Wisselend. Zij zijn vooral bang dat de begeleiding van deze kinderen ten koste gaat van de aandacht voor hun eigen kind.”

“Er zijn geen reacties van ouders, maar het aantal is ook wel erg laag”

“Tot nu toe positief. Een enkele ouder geeft aan dat andere kinderen minder aandacht krijgen. Ouders zien ook wel de meerwaarde.”

Vraag 5: Heeft u eerdere ervaringen met onderwijs aan vluchtelingenkinderen? U kunt daar bij de toelichting meer over vertellen.

Een kleine 40% van de respondenten geeft aan al eerder ervaring opgedaan te hebben met onderwijs aan vluchtelingenkinderen. Er worden bij de toelichting die ze konden geven een kleine 20 nationaliteiten genoemd. Veel respondenten geven aan al langer te beschikken over een (internationale) schakel- dan wel een opvang- of taalklas. Net als bij vraag 2 blijkt dat dit in een aantal gevallen in gezamenlijkheid met andere scholen of besturen is.

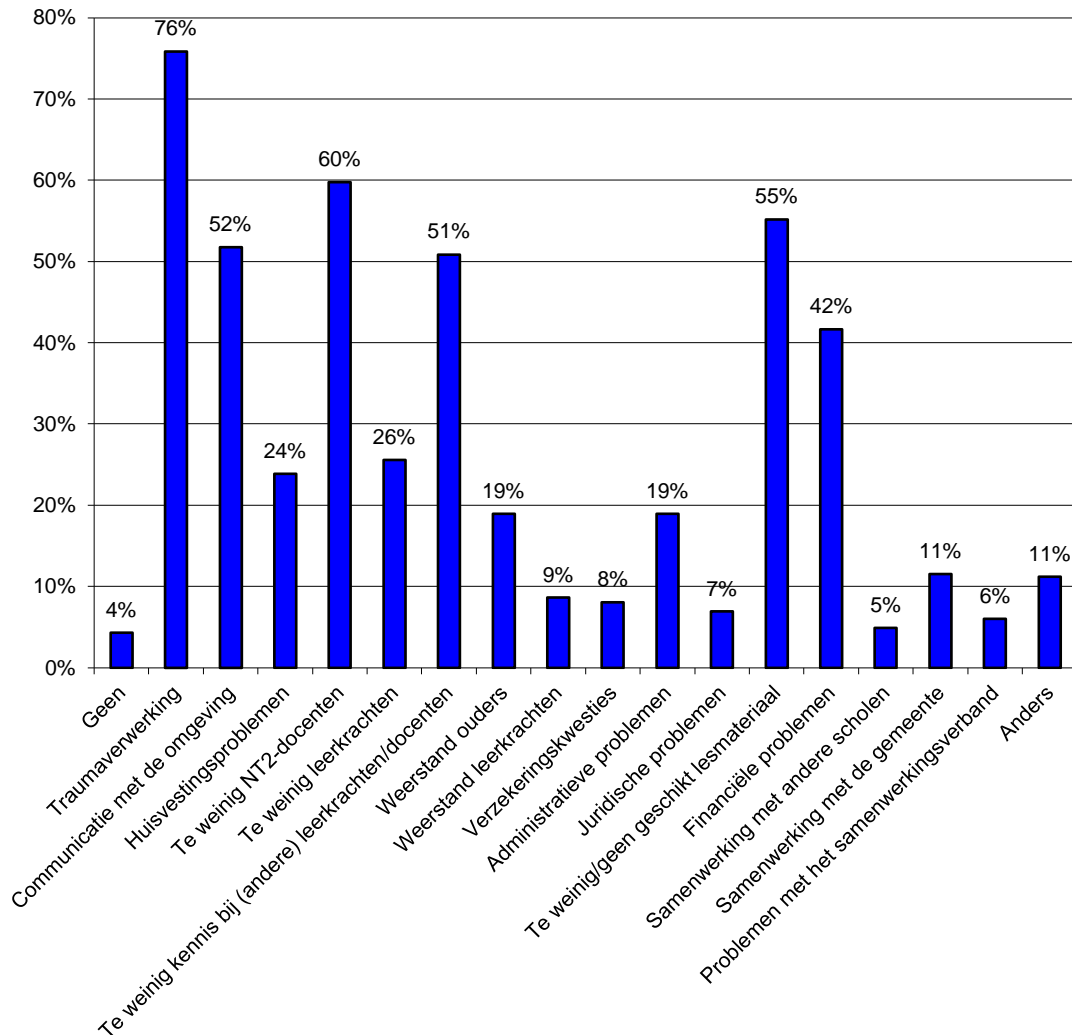
Vraag 6: Er komt veel kijken bij het opvangen van vluchtelingenkinderen. Het vergt snel handelen, creatieve oplossingen, samenwerking met veel partijen, denken buiten de kaders, etc. Op verschillende plekken in het land zijn nu of in het verleden mooie initiatieven ontstaan om kinderen van vluchtelingen een veilige plek te geven in het onderwijs. Verus verzamelt goede voorbeelden met als doel andere scholen te inspireren. Wilt u uw goede voorbeeld(en) hieronder met ons delen?

Ongeveerd de helft van de respondenten geeft een goed voorbeeld, en veel daarvan geven ook aan dat het gedeeld mag worden. Verus heeft daarvan een selectie gemaakt, die hier is te vinden:

<http://www.verus.nl/onderwijs-aan-vluchtelingenkinderen/goede-praktijkvoorbeelden>.

Vraag 7: Tegen welke knelpunten loopt u aan/denkt u aan te gaan lopen bij het verzorgen van onderwijs aan vluchtelingenkinderen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Opvallend is dat één knelpunt er duidelijk uitspringt: traumaverwerking (76%). De respondenten laten hiermee zien dat ze zelf veelal niet over de benodigde expertise te beschikken om getraumatiseerde vluchtelingen kinderen goed te kunnen begeleiden. Ook scoren de knelpunten te weinig NT2-docenten (60%), geen geschikt lesmateriaal (55%), communicatie met de omgeving (52%) en te weinig kennis bij leerkrachten (51%) hoog.

Hieronder een aantal citaten om de genoemde knelpunten te illustreren:

“Bekostiging is groot probleem. Gemeente is bereid één leerkracht mee te bekostigen waar tenminste dubbele inzet noodzakelijk is. Daarnaast zijn vluchtelingen voor deel tijdelijk. Tijdelijk benoemen van personeel levert grote risico's op voor ons als onderwijsorganisatie.”

“De indruk bestaat dat een school hulp moet bieden met de bestaande middelen. Die zijn ontoereikend. Extra ondersteuning van een onderwijsassistent is in mijn ogen minimaal.”

“De leerlingen worden vaak in omliggende dorpen geplaatst, waardoor de gemeente zegt dat ze moeten fietsen. Dit gaat echter niet omdat de leerlingen geen fiets hebben/dit niet kunnen/te jong zijn. Hierdoor hebben we altijd problemen met de gemeente, die eigenlijk geen taxi wil financieren. Traumaverwerking omdat wij opgeleide leerkrachten zijn met een enorme passie voor deze doelgroep, maar we zijn geen psychiaters. Toch gaan we met trauma's om zoals wij denken dat goed is en dat loopt ook goed, alleen kunnen we niet alles verantwoorden vanuit een opleiding of ervaringsachtergrond.”

“Gemeente en bestuur en samenwerkingsverband moeten handen ineens slaan, snel hoop ik!”

“Kinderen hebben recht op goed onderwijs. De vraag blijft of wij kunnen bieden, wat zij nodig hebben met onze beperkte kennis van taal, cultuur, enz. Voor kinderen dient de school veilig te zijn. Gaat dat lukken met de spanningsvelden om de school heen, die ontstaan door "angst voor het vreemde".

“Zou graag zien dat samenwerkingsverbanden preventief gaan faciliteren. Ervaar nu dat we als school voor de creatieve oplossingen moeten zorgen, zonder enige (financiële) ondersteuning.”